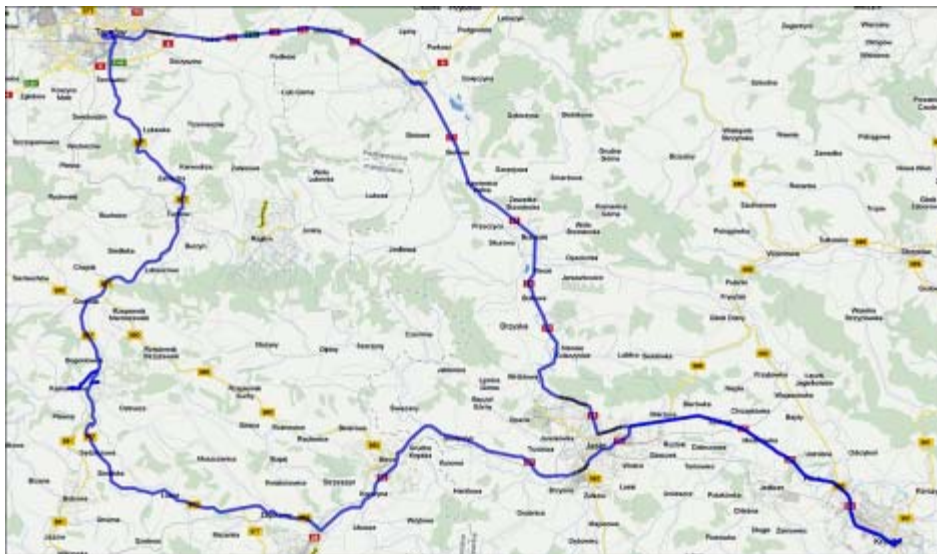

Stowarzyszenie Miłośników Ziemi Krośnieńskiej
Zarząd Główny w Krośnie

VADEMECUM

wycieczki krajoznawczej do Tarnowa

sobota 16 czerwca 2012

Program:

- godz. 7:00 – wyjazd autokarem z parkingu przy ul. Powst. Warszawskich
- godz. 8:30 – kawa poranna w plenerze, zwiedzanie skały Grunwald w rezerwacie Skamieniałe Miasto w Ciężkowicach
- godz. 9:30 – odwiedziny w zespole dworsko-parkowym Ignacego Jana Paderewskiego w Kąsnej Dolnej
- godz. 10:00 – zwiedzanie zabudowy rynkowej oraz kościoła pw. Pana Jezusa Miłosiernego i św. Andrzeja Ap. w Ciężkowicach
- godz. 11:00 – przejazd do Tarnowa przez Gromnik i Tuchów
- godz. 12:00 – zbiórka grupy przed siedzibą Muzeum Okręgowego w Tarnowie – Rynek 20
- godz. 12:15-12:45 – zwiedzanie ekspozycji w Ratuszu (Muzeum Okręgowego)

godz. 13:00-14:00 – zwiedzanie ekspozycji w Oddziale Etnograficznym
Muzeum Okręgowego w Tarnowie ul. Krakowska 10
godz. 14:15-15:00 – zwiedzanie Muzeum Diecezjalnego w Tarnowie
godz. 15:00-16:30 – **przerwa obiadowa – czas wolny** (posiłek we własnym
zakresie)
godz. 16:30-17:00 – zwiedzanie katedry pw. Matki Bożej Bolesnej
godz. 17:00-18:30 – zwiedzanie obiektów na „Szlaku Jana Szczepanika”:
Grobowiec Jana Szczepanika – na Cmentarzu Starym
Dom przy ul. J. Sowińskiego 11 (laboratorium J. Szczepanika)
Pomnik Jana Szczepanika na Placu H. Sienkiewicza
Dom rodzinny J. Szczepanika przy ul. F. Chopina 11
godz. 18:30 – wyjazd z Tarnowa w kierunku Krosna
godz. 20:00 – przyjazd do Krosna

Muzeum Ignacego J. Paderewskiego w Kańskiej Dolnej

Ignacy Jan Paderewski (ur. 18 [6] listopada 1860 roku w Kuryłówce w zaborze rosyjskim, zm. 29 czerwca 1941 w Nowym Jorku) to wybitny pianista-wirtuoz, kompozytor, a także polityk i mąż stanu.

Gruntownie wykształcony muzycznie – w warszawskim Instytucie Muzycznym, a także konserwatoriach Berlina i Wiednia – w czasie swej długiej kariery wirtuozowskiej koncertował w wielu krajach Europy, obu Ameryk, w Afryce i Australii. Mając 31 lat podbił Amerykę i uznany został za geniusza muzycznego. Był znakomitym kompozytorem; w jego twórczości dominują utwory fortepianowe z licznymi elementami polskiej muzyki ludowej.

W 1880 roku Paderewski poślubił Antoninę Korsakównę. W rok później, 18 maja 1881, Antonina zmarła zostawiając męża z kalekim, kilkumiesięcznym synem. W 1899 roku Paderewski ożenił się powtórnie z Heleną Rosen primo voto Górską (zm. 1934).

Podczas I wojny światowej rozpoczął swą działalność polityczną. W latach 1917-1919 był członkiem Polskiego Komitetu Narodowego w Paryżu i jego reprezentantem w Stanach Zjednoczonych. W 1919 został Prezesem Rady Ministrów i ministrem spraw zagranicznych RP.

Po śmierci, odznaczony krzyżem Virtuti Militari, został pochowany na cmentarzu dla zasłużonych w Arlington. W 1992 roku, zgodnie z ostatnią wolą, jego zwłoki spoczęły w krypcie katedry warszawskiej.

Zakupiony 17 listopada 1897 roku majątek Kańska Dolna, liczący ponad 1100 ha, stanowić miał letnią rezydencję, własne gniazdo rodzinne Paderewskiego. Lato 1898

spędza on w Kaśnej wraz z Heleną Górską i synem Alfredem. Podejmuje gości z zagranicy, nakreśla plany modernizacji dworu i folwarku, kupuje dom przy rynku w Ciężkowicach, gdzie urządzono „Kasyno” – klub inteligencji obywatelskiej. Lato 1899 Paderewski wraz z żoną znów spędza w Kaśnej. Przygotowuje się do czwartego amerykańskiego tournée, uczestniczy w dożynkach, odbywa piesze wycieczki po okolicy.

W 1902 roku, po powrocie z piątego amerykańskiego tournée, Paderewski spędza czerwiec i lipiec wraz z żoną w Kaśnej. 30 czerwca zleca adwokatowi otaksowanie Kaśnej i wystawienie jej na sprzedaż. W kolejnym roku Paderewscy dopełniają formalności związanych ze zbyciem majątku. Właścicielem Kaśnej zostaje rotmistrz Włodzimierz Kodrębski. Paderewscy, zaprzyjaźnieni z nowymi właścicielami, odwiedzają Kaśną jeszcze kilkakrotnie. W 1906 roku trzymają do chrztu syna Kodrębskich, natomiast w lipcu 1910 – po uroczystościach odsłonięcia Pomnika Grunwaldzkiego w Krakowie – Paderewski przyjeżdża do Kaśnej samochodem i wraz ze swoim chrześniakiem odbywa przejażdżkę do Ciężkowic, pod skałę „Grunwald”. Była to ostatnia wizyta Paderewskiego w tych stronach.

Dzięki staraniom Tarnowskiego Towarzystwa Muzycznego, a następnie Centrum Paderewskiego w Tarnowie – Kaśna Dolna, ten jedyny na świecie zachowany do naszych czasów dom Mistrza, funkcjonuje dziś nie tylko jako ośrodek koncertowy, ale i miejsce pamięci oraz muzeum Paderewskiego. Wnętrza dworu urządzone zostały w kształcie jaki posiadały w czasach Paderewskiego. Zrekonstruowano: salonik, pokój chiński, gabinet, sypialnia i dwa salony (klasycystyczny oraz neorokokowy). Wokół dworu rozpościera się, jak dawniej, szesnastohektarowy park krajobrazowy, ze stawem i wyspą pośrodku, alejami i swobodnie poprowadzonymi ścieżkami, o dużej różnorodności drzew i krzewów oraz resztkami starodrzewu.

Ciężkowice

Pierwsze wzmianki o osadzie *Cecouici* pochodzą z dokumentu legata Idziego, który w roku 1123 wymienia posiadłości klasztoru benedyktynów w Tyńcu. Osada stanowiła wówczas centrum dóbr klasztornych nad rzeką Białą, a potwierdzenie tego znajdujemy też w bulli papieża Grzegorza IX z 1229 roku.

W pierwszej połowie XIV wieku król Kazimierz Wielki porządkując sprawy własności królewskich uznał, że Ciężkowice dostały się benedyktynom bezprawnie i po ponad 200 latach dobra te zakonnikom odebrał.

29 lutego 1348 roku król wystawił w Krakowie przywilej lokacji miasta Ciężkowice wystawiony dla braci Minrada i Mikołaja, mieszczan starosądeckich. Miasto miało powstać na terenie dotychczasowej wsi Ciężkowice oraz terenach sąsiadujących z nią Bogoniowic i Ostruszy, które stanowiły odtąd własność miejską. Za panowania Kazimierza Wielkiego został wybudowany w Ciężkowicach kościół pod wezwaniem św. Andrzeja (1358)

Dzięki dogodnemu położeniu szybko stały się Ciężkowice ważnym ośrodkiem wymiany towarowej z Węgrami (prawo organizowania 5 jarmarków). Handlowano wyrobami miejscowego rzemiosła, przede wszystkim zaś wyrobami tkackimi, produktami rolnymi, a także solą; z Węgier dostarczane było natomiast wino oraz konie. Miasto stawało się coraz zamożniejsze.

Po siedemnastowiecznym upadku miasta – spowodowanym wojnami ze Szwecją, a także najazdem Rakoczego, licznymi klęskami elementarnymi, głodem i epidemiami – pewne ożywienie przyniosły czasy saskie. Jednakże pierwszy rozbiór Polski

(1772) i wynikająca z tego zmiana granic politycznych nie pozwoliły miastu na odrodzenie się.

W 1830 roku miasteczko zniszczył tragiczny pożar, w wyniku którego spłonęło wiele domów, a także znacznie ucierpiał kościół św. Andrzeja. Ciężkowice nie ominęły też wydarzenia rabacji galicyjskiej. Niedługo po niej nastąpiła kolejna klęska głodu.

W XIX wieku duże znaczenie dla całego regionu miała budowa linii kolejowych, łączących Tarnów z Nowym Sączem (1876) i Tarnów z Jasłem (1884). Była to jedyna większa inwestycja, dzięki której znalazło zatrudnienie wielu mieszkańców Ciężkowic. Dla tych, którzy nie mogli utrzymać się z rzemiosła czy roli, pozostała emigracja.

Pewne ożywienie życia społecznego nastąpiło w końcu XIX wieku, po części za sprawą Ignacego Jana Paderewskiego. Wniósł on w życie Ciężkowice wiele inicjatyw oraz przyniósł podniesienie życia kulturalnego miasta. Od 1893 roku działało tu Towarzystwo Szkoły Ludowej, w 1910 roku założona została orkiestra dęta, a także oddział Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół”. W 1905 roku została założona „Spółka Oszczędności i Pożyczek”.

Duże straty przyniosła Ciężkowicom I wojna światowa. W najbliższym sąsiedztwie miasta przebiegał front austriacko-rosyjski, czego pozostałością jest dzisiaj sześć cmentarzy wojennych.

W okresie międzywojennym, w wyniku reformy administracyjnej z 1934 roku, Ciężkowice – jak wiele innych miasteczek – utraciły prawa miejskie. Status miasta udało się odzyskać 1 stycznia 1998. Jego nadanie odbyło się uroczyście w 650 rocznicę lokacji miasta.

Ciężkowice - kościół pw. Pana Jezusa Miłosiernego i św. Andrzeja Ap.

W 1336 roku przystąpiono do budowy ufundowanego przez króla pierwszego kościoła parafialnego. Ta murowana budowla trzykrotnie padała pastwą pożarów, w latach 1770, 1830, 1900. Po tym ostatnim zaniechano już jego odbudowy, decydując się na wzniesienie kościoła nowego i znacznie większego.

O wykonanie projektu architektonicznego ówczesny proboszcz ks. Jacek Michałik zwrócił się do Jana Sas Zubrzyckiego (1860-1935). W 1901-1902 roku powstała świątynia w stylu tzw. gotyku nadwiślańskiego, konsekrowana w 1904 roku. Jest to kościół trójnawowy z transeptem, wzniesiony z cegły z wykorzystaniem licznych detali kamiennych, nakryty wysokimi dachami. Wnętrza przykryte są sklepieniami krzyżowymi, a zdobi je figuralno-ornamentalna dekoracja malarska z lat 1943-1946 i 1954-1956, autorstwa Józefa E. Dutkiewicza. Okna wypełniają barwne witraże z postaciami świętych, wykonane około roku 1905 w krakowskim Zakładzie Stanisława Gabriela Żeleńskiego.

Projektu Zubrzyckiego jest także kompletne neogotyckie wyposażenie wnętrza: sześć ołtarzy, chrzcielnica, ambona, konfesjonały i ławki, a nadto stolarka drzwi i okien, kute kraty i zamki. Część z tych mobiliów – trzy ołtarze boczne, ławki dębowe, figu-

rę św. Franciszka, ambonę oraz dwa konfesjonały – zaprojektował i wykonał w Krośnie Andrzej Lenik (1864-1929).

W ołtarzu głównym kościoła ciężkowickiego znajduje się słynący łaskami, malowany na desce obraz Chrystusa Miłosiernego *Ecce Homo*. Wedle tradycji, przywieziono go do Ciężkowic z Rzymu w roku 1632. Podarować go miał papież Urban XVIII lub Innocenty XI dla proboszcza z Ciężkowic, za jego znaczący udział w modlitwach odprowadzanych w intencji zwycięstwa Jana III Sobieskiego pod Wiedniem. Zdobowią obraz ramę zaprojektował prof. Józef E. Dutkiewicz.

W dwóch ołtarzach bocznych zachowały się późnobarokowe obrazy pochodzące zapewne ze starego kościoła, które udało się uratować podczas pożaru: Matka Boska z Dzieciątkiem i Zmartwychwstanie. Cmentarz kościelny otacza kamienny mur z kutykami kratami i odlanymi w roku 1904 żeliwnymi stacjami Drogi Krzyżowej.

Ratusz w Tarnowie

Pierwszy ratusz tarnowski wzniesiony został pod koniec wieku XIV. Był to parteryowy budynek gotycki składający się z dwóch izb, sklepionych i przedzielonych sie-

nią oraz z podstawy dzisiejszej wieży. W ratuszu odbywały się zebrania rady miejskiej oraz sądu wójtowsko-ławniczego, tu funkcjonowała też miejska waga.

W pierwszej połowie wieku XVI Jan Maria Padovano przebudował ratusz w duchu renesansowym. Poszerzono jego południowo-wschodnią część i dobudowano ryzalit ze schodami prowadzącymi na piętro. Z czasów przebudowy zachował się dziś od południa główny renesansowy portal z dwoma pilastrami i tympanonem – piękne dzieło Villaniego, wykute z wapienia pińczowskiego. Na północnej i południowej ścianie ratusza znajdują się tarcze zegarowe. Dach został zastąpiony attyką, ozdobioną sterczynami, wolutami i maskaronami. Równocześnie dobudowano górną – okrągłą – część wieży. Na szczycie hełmu znajduje się herb rodu Sanguszków – Pogoń.

W roku 1792 ratusz został prawie całkowicie zniszczony pożarem. Odbudowano go ze znacznymi zmianami. W latach 1889-1892 był remontowany. Obecnie mieści się tutaj siedziba Muzeum Okręgowego w Tarnowie. W salach funkcjonują ekspozycje muzealne, m. in. stała wystawa portretu sarmackiego.

Muzeum Okręgowe w Tarnowie

Początków muzeum w Tarnowie upatrywać należy w inicjatywie Józefa Jakubowskiego, zastępca burmistrza, który 7 stycznia 1927 roku przedstawił Radzie Miejskiej propozycję powołania „Muzeum Miasta Tarnowa”. Zamysłem założyciela było *zebranie (...) wszelkich dokumentów, starych akt i przedmiotów historycznej wartości znajdujących się w posiadaniu Rady Miejskiej na Ratuszu lub w innych budynkach miejskich.*

Po kilkumiesięcznych przygotowaniach, uroczyste otwarcie ekspozycji nastąpiło 4 czerwca 1927 roku. Tworzył ją zespół dokumentów dotyczących historii miasta, z najstarszym pochodzącym z 1419 roku, ponadto przedmioty związane z dziejami miasta: herb Leliwa, trzy dzbany cynowe wykonane w Gdańsku w 1639 roku, szesnastowieczne miecze pochodzące z dawnej zbrojowni miejskiej, skrzynie i obesłania cechowe. Zbiór uzupełniały pokaźne kolekcje monet i pieczęci oraz biblioteka licząca niemal pięćset tomów.

W 1931 roku postanowiono połączyć zbiory Muzeum Miejskiego i Muzeum Diecezjalnego, prezentując ekspozycje obu w tarnowskim ratuszu. Kierownikiem połączonych placówek został ks. Stanisław Bulanda. W 1939 roku zbiory te przeniesiono dla bezpieczeństwa do budynków za katedrą, gdzie szczęśliwie doczekały końca wojny.

13 marca 1945 roku Urząd Wojewódzki w Krakowie powołał do życia Muzeum Ziemi Tarnowskiej podlegające Zarządowi Miejskiemu w Tarnowie, które przejęło

w depozyt zbiory dawnego Muzeum Miejskiego. 19 grudnia 1949 roku Muzeum zostało upaństwowione a nazwa zmieniona na Muzeum w Tarnowie. 1 stycznia 1963 roku placówkę zwrócono Miejskiej Radzie Narodowej w Tarnowie, a od 10 lutego 1976 roku datuje się funkcjonowanie Muzeum Okręgowego w Tarnowie, podlegającego wpięrow Urzędowi Wojewódzkiemu w Tarnowie, a od 1 stycznia 1999 roku – Marszałkowi Województwa Małopolskiego w Krakowie.

Do 1950 roku jedyną siedzibą muzeum był tarnowski ratusz, gdzie mieściły się biura i magazyny. W 1960 roku rozpoczęły się prace konserwatorskie a rok później remont ratusza. Obecnie Muzeum Okręowe w Tarnowie posiada następujące oddziały:

- gmach główny (budynek wystaw czasowych)
- Ratusz
- Muzeum Etnograficzne, ul. Krakowska 10
- Zamek w Dębnie
- Zagroda Wincentego Witosa w Wierzchoślavicach,
- Muzeum pamiątek po Janie Metejce – Koryznówka w Nowym Wiśniczu
- Dwór w Dołędze
- Muzeum-zagroda Felicji Curyłowej w Zalipiu

Ponadto w strukturze tarnowskiego Muzeum znalazła się Izba Pamięci Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej, Okręg Tarnów.

Tarnów Muzeum Diecezjalne

Muzeum Diecezjalne w Tarnowie to najstarsze muzeum diecezjalne w Polsce. Założone zostało w roku 1888 przez rektora seminarium duchownego ks. Józefa Bąbę, wspomaganego walnie przez konserwatora galicyjskiego dr Stanisława Tomkowicza. Najpierw mieściło się w budynku seminarium, w okresie międzywojennym w ratuszu miejskim, obecnie zaś – w zabytkowych kamieniczkach szesnastowiecznych przy katedrze. Kompleks muzealny tworzą dziś: dawna Akademiola – pierwsza szkoła tarnowska, filia Uniwersytetu Krakowskiego, Dom Mikołajowski z roku 1524, Dom Mąnsjonariuszy oraz Scholasteria. Kamienice te, wraz z fasadą katedry, tworzą dziś uroczy zakątek staromiejski – swoiste *sacrum et decorum*.

Najcenniejsze zbiory muzealne tworzą dzisiaj zabytki sztuki cechowej – gotyckiej rzeźby i malarstwa z terenu Małopolski. Drugi dział obejmuje tkaniny i szaty kościelne, od czasów średniowiecza aż po wiek XIX. Muzeum posiada także dział sztuki ludowej, gdzie na szczególną uwagę zasługują ludowe obrazy malowane na szkłe. W roku 1957 przekazał je w darze dla Muzeum Diecezjalnego znany kolekcjoner tarnowski, Węgier z pochodzenia, Norbert Lippóczy. Muzeum prezentuje także przykłady współczesnej rzeźby ludowej z ośrodka w Paszynie k. Nowego Sącza. W roku 1988 z okazji Jubileuszu stulecia Muzeum Diecezjalnego w Tarnowie zbiory wzbogaciły się o kolejną kolekcję: dzieła sztuki z około roku 1900. Tworzą ją płótna malarzy polskich – Jacka Malczewskiego, Vlastimila Hofmana, Kazimierza Sichulskiego, Wojciecha Weissa, a także zbiór porcelany i zegarów – będące darem tarnowskiej kolekcjonerki Olgi Majewskiej.

Bazylika katedralna w Tarnowie

Powstanie parafii w Tarnowie wiąże się z lokacją miasta, a pierwszy kościół parafialny wzniesiony został w 1 poł. wieku XIV. Od początku nosił on wezwanie Narodzenia Najświętszej Maryi Panny i był na tyle okazały, że w roku 1392 odbyła się w nim konsekracja Jakuba Strepy na biskupa halickiego, a w 1400 – bp krakowski Piotr Wysz wyniósł kościół do godności kolegiaty i powołał przy nim kapitułę kolegiacką. W roku 1786, w związku z utworzeniem przez papieża Piusa VI diecezji tarnowskiej, świątynia pw. Narodzenia NMP otrzymała tytuł katedry. Papież Paweł VI w roku 1972 nadał katedrze tarnowskiej tytuł bazyliki mniejszej.

Katedra tarnowska jest budowlą z cegły, z licznym detalem kamieniarskim zdobiącym okna i wejścia. Wzniesiona jest na planie podłużnym, orientowana, jest budowlą trzynawową z wydłużonym prezbiterium zamkniętym trójboczną absydą oraz dobudowaną ze strony zachodniej wieżą, wysoką na 72 metry.

Wnętrze wypełniają cenne zabytki pochodzące z różnych epok stylowych: południowy portal gotycko-renesansowy (po 1511); nagrobek Barbary z Tęczyńskich Tarnowskiej (+1521), pierwszej żony hetmana Jana Tarnowskiego, wykonany po roku 1536 przez rzeźbiarza włoskiego Jana Marię Padovano; pomnik grobowy ks. Marcina Łyczki (+1578); grobowiec księcia Eustachego Sanguszki (+1903), rzeźbione w bia-

łym marmurze przez Antoniego Madeyskiego; epitafium Stanisława i Katarzyny Ziębów (1622), wykonane przez Jana Pfistera; najstarsze epitafium w katedrze wykonane w roku 1575 przez Wojciecha Kuszycę dla upamiętnienia bliżej nieznanego rzeźbiarza krakowskiego Wojciecha; pod chórem znajdują się późnogotyckie, wykonane u schyłku XV wieku, stalle kanonickie; w prezbiterium znajdują się kolejne stalle wykonane w pracowni Wakulskiego pod koniec wieku XIX; witraże zrealizowane zostały w Innsbrucku, na przełomie wieków XIX i XX.

Ozdobą starszej części prezbiterium są cztery pomniki grobowe, dzieła sztuki o wielkim znaczeniu dla dziejów kultury polskiego renesansu: pomnik Barbary z Rożnowa (+1517), wnuczki Zawiszy Czarnego i matki Jana Hetmana Tarnowskiego; pomnik Zofii Tarnowskiej księżnej Ostrogskiej (+1570), żony hetmana wielkiego koronnego Konstantego Wasyla Ostrogskiego, wykonany w marmurze, według projektu Padovano; pomnik Tarnowskich, upamiętniający Jana Tarnowskiego (+1561) i Jana Krzysztofa (+1567), dwukondygnacyjny, wysoki na 13 metrów, rzeźbiony przez Jana Marię Padovano; renesansowy pomnik Ostrogskich, poświęcony Januszowi Ostrogskiemu (+1620) i jego pierwszej żonie Zuzannie (+1596) z czarnego i czerwonego marmuru oraz w alabastrze, przypisywany Janowi Pfisterowi z Wrocławia lub Wilhelmowi van den Blockowi z Niderlandów.

W nawie północnej zwraca uwagę tzw. Pomnik Trzech Janów ufundowany przez Jana Hetmana Tarnowskiego około roku 1536, wykonany w krakowskiej pracowni

Bartłomieja Bereckiego, upamiętniający ojca hetmana Tarnowskiego – Jana Amora (+1500), brata hetmana – Jana (+1515) oraz zmarłego w dzieciństwie syna – Jana Aleksandra (+1515). Pierwotnie pomnik ten znajdował się w prezbiterium i był nagrobkiem piętrowym.

Bardzo interesujące zbiory rzemiosła artystycznego zgromadzono w skarbcu katedralnym, nie są one jednak udostępniane zwiedzającym.

Jan Szczepanik (1872-1926)

Jan Szczepanik (ur. 13 czerwca 1872 w Rudnikach koło Mościsk, zm. 18 kwietnia 1926 w Tarnowie) – nauczyciel, wynalazca zwany „polskim Edisonem” i „galicyjskim geniuszem”. Nieślubny syn Marianny, chłopskiej córki ze Zręcina pod Krosnieną (ur. 1841). Wychowany przez Salomeę i Wawrzyńca Gradowiczów w Krośnie, gdzie uczęszczał do szkoły ludowej. Następnie uczył się w Gimnazjum w Jaśle i seminarium nauczycielskim w Krakowie. Do 1896 pracował jako nauczyciel w podkrośnieńskich wsiach – Potoku, Korczyni i Lubatówce.

Jest autorem 50 wynalazków i kilkuset opatentowanych pomysłów technicznych z dziedziny fotografii kolorowej, telewizji, barwnego tkactwa i innych. W 1897 opatentował telektroskop, urządzenie do przesyłania na odległość ruchomego obrazu kolorowego wraz z dźwiękiem, protoplastę dzisiejszej telewizji. W latach 1918-1925 opracował system filmu barwnego, wysoko ceniony za bliskie realizmowi oddawanie kolorów. Pracował także nad odtwarzaniem filmu dźwiękowego. Udało mu się stworzyć kamizelkę kuloodporną z jedwabnej tkaniny z cienkimi blachami stalowymi. Wynalazek ten przyniósł Szczepanikowi sławę, ponieważ uchronił przed zamachem króla hiszpańskiego Alfonsa XIII, który w dowód wdzięczności udekorował Szczepanika wysokim odznaczeniem państwowym. Podobnie zamierzał postąpić Mikołaj II, jednakże Szczepanik z pobudek patriotycznych odmówił przyjęcia orderu, przyjmując zamiast orderu złoty zegarek wysadzany brylantami.

Od roku 1902 Szczepanik związany był z Tarnowem i tutaj został pochowany na Cmentarzu Starym. Jest dziś patronem szkół w Łodzi, Krośnie i Tarnowie. Od roku 2003 w Tarnowie działa Fundacja im. Jana Szczepanika, której głównym celem jest popularyzacja postaci patrona i jego dokonań.

przygotował: Tadeusz Łopatkiewicz